

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

MÔ TẢ SÁNG KIẾN

Mã số:

1. Tên sáng kiến: Rèn kỹ năng làm văn thuyết minh qua hoạt động tìm hiểu làng nghề truyền thống và di tích lịch sử tại địa phương.

2. Lĩnh vực áp dụng sáng kiến: Chuyên môn - môn Ngữ văn.

3. Mô tả bản chất của sáng kiến

3.1. Tình trạng giải pháp đã biết

Cùng với văn nghị luận, tự sự, miêu tả, biểu cảm, văn thuyết minh là kiểu văn bản thông dụng trong mọi lĩnh vực đời sống nhằm cung cấp tri thức về các sự vật, hiện tượng trong tự nhiên và xã hội bằng phương thức trình bày, giới thiệu, giải thích. Tri thức trong văn bản thuyết minh phải khách quan, xác thực, hữu ích cho con người. Vì thế, nó đòi hỏi người tạo lập văn bản thuyết minh phải có hiểu biết sâu sắc về đối tượng cần thuyết minh, phải trình bày rõ ràng, chặt chẽ và hấp dẫn.

Tuy nhiên, trong thực tế giảng dạy, chúng tôi nhận thấy việc dạy văn thuyết minh vẫn mang tính lí thuyết. Các em học sinh ít hoặc không có điều kiện quan sát thực tế hoặc trải nghiệm để ứng dụng. Mặc dù được giáo viên cung cấp, hướng dẫn các kỹ năng làm văn thuyết minh, nhưng khi tiến hành tạo lập văn bản, các em vẫn bộc lộ nhiều hạn chế. Một trong những điểm yếu của các em là thiếu kỹ năng thu thập, tìm hiểu thông tin về đối tượng thuyết minh nên văn bản do các em tạo ra chưa đảm bảo tính chính xác, chưa đảm bảo việc cung cấp tri thức cho người đọc, người nghe.

Ngoài ra, còn một điều khiến những người dạy học như chúng tôi trăn trở: Ba Tri là nơi gắn liền với một số di tích lịch sử, một số làng nghề truyền thống nổi tiếng, nhưng có một thực tế hết sức đáng buồn là rất nhiều em học sinh ở đây chỉ biết đến khu di tích *Đền thờ và mộ nhà thơ yêu nước Nguyễn Đình Chiểu*. Còn lại các em chỉ nghe tên mà chưa đến hoặc chưa nghe đến bao giờ.

Vì vậy, với mong muốn gắn làng nghề truyền thống và di tích lịch sử tại địa phương vào trong quá trình dạy học môn Ngữ văn, thông qua đó giúp học sinh phát triển kỹ năng làm văn thuyết minh, chúng tôi lựa chọn giải pháp ***Rèn kỹ năng làm văn thuyết minh qua hoạt động tìm hiểu làng nghề truyền thống và di tích lịch sử tại địa phương.***

3.2. Nội dung giải pháp đề nghị công nhận là sáng kiến

3.2.1. Mục đích của giải pháp

Thông qua hoạt động tìm hiểu làng nghề truyền thống và di tích lịch sử tại địa phương, mục đích người dạy muốn hướng đến chính là:

- + Đổi mới phương pháp dạy học nhằm “phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo, rèn luyện phương pháp tự học” cho học sinh.

- + Rèn luyện kỹ năng thu thập thông tin phục vụ cho việc viết văn thuyết minh.

- + Thực hiện việc học tập thông qua di sản theo Hướng dẫn số 73/HD-BGDĐT - BVHTTDL ngày 16/01/2013 của Bộ Giáo dục và Đào tạo, Bộ Văn hóa Thể thao và Du lịch về việc Sử dụng di sản văn hóa trong dạy học ở trường phổ thông, trung tâm GDTX và Hướng dẫn số 1866/HD-SGD&ĐT ngày 02/10/2013 của Sở GD&ĐT Bến Tre về việc Triển khai Hướng dẫn liên ngành sử dụng di sản văn hóa trong dạy học ở trường phổ thông, trung tâm GDTX.

- + Nâng cao ý thức tôn trọng, giữ gìn, phát huy những giá trị di sản văn hóa, những làng nghề truyền thống tại địa phương.

- + Phát triển một số phẩm chất và năng lực cơ bản cho người học.

+ Giáo dục lòng yêu quê hương đất nước, ý thức tự hào về những giá trị văn hóa truyền thống tại địa phương.

3.2.2. Điểm mới của giải pháp

+ Giáo viên không truyền thụ tri thức mà tổ chức các hoạt động nhận thức cho học sinh.

+ Học sinh được trải nghiệm thực tế, qua đó các em chủ động lĩnh hội kiến thức với không gian học tập mở.

+ Góp phần hình thành các năng lực cho học sinh: năng lực hợp tác, năng lực ngôn ngữ; các kỹ năng: kỹ năng giải quyết vấn đề; kỹ năng giao tiếp, kỹ năng thu thập và xử lý thông tin.

+ Việc lồng ghép giáo dục ý thức, trách nhiệm giữ gìn giá trị của làng nghề truyền thống, của di sản văn hóa vật thể tại địa phương không khô khan, áp đặt. Đưa vấn đề sử dụng di sản gắn với hoạt động dạy học một cách tự nhiên.

3.2.3. Các bước thực hiện giải pháp

Rèn kỹ năng làm văn thuyết minh qua hoạt động tìm hiểu làng nghề truyền thống và di tích lịch sử tại địa phương được tiến hành qua các hoạt động sau:

*** Hoạt động 1: Xây dựng kế hoạch dạy học**

- Kế hoạch này được triển khai đến học sinh trước 1 tuần khi các em chuẩn bị tham gia hoạt động trải nghiệm.

- Giáo viên tiếp thu ý kiến học sinh và điều chỉnh kế hoạch cho phù hợp. Kế hoạch thông báo cụ thể lịch trình hoạt động của học sinh.

- Gửi thư mời đến các em học sinh đại diện của mỗi lớp tham gia hoạt động.

- Liên hệ chính quyền địa phương tại xã Phú Lễ, cán bộ phụ trách làng nghề đan lát ở ấp 3, Ban quản lý khu di tích Đình Phú Lễ để nhờ sự hỗ trợ khi các em đến tham gia hoạt động trải nghiệm, tìm hiểu thông tin.

*** Hoạt động 2: Phân công công việc cho học sinh**

Bước 1: Chọn mỗi lớp 5 học sinh, chia thành 9 nhóm.

Bước 2: Giao việc cho các nhóm: Qua phiếu hướng dẫn học tập

Chuẩn bị ở nhà	Khi tham gia trải nghiệm	Sau buổi học
<p>- Mỗi nhóm: Đặt tên, phân công nhóm trưởng, cắt bảng tên cho mỗi thành viên trong nhóm mình.</p> <p>- Nhóm trưởng phân công công việc cho các thành viên: chuẩn bị nước uống, chuẩn bị tập ghi chép, máy ảnh, điện thoại để ghi nhận thông tin; chuẩn bị câu hỏi để phỏng vấn nghệ nhân làng nghề và khi tham quan khu di tích.</p>	<p>*Tại làng nghề đan lát:</p> <p>Công việc chung của các nhóm:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dùng tập, viết, dùng điện thoại, máy ảnh,... ghi nhận, thu thập thông tin về lịch sử làng nghề; về quy trình tạo ra một sản phẩm thủ công. - Phỏng vấn nghệ nhân để nắm bắt thông tin chính xác. - Công việc cụ thể của mỗi nhóm: Tham gia trải nghiệm quy trình chuốt nan và đan sản phẩm thủ công cơ bản. + Nhóm 1, 2: Thực hành chuốt nan. + Nhóm 3, 4, 5: Thực hành đan hom lươn. + Nhóm 6, 7: Thực hành đan hom bung. + Nhóm 8, 9; Thực hành đan bội. <p>*Tại di tích lịch sử đình Phú Lễ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nghe người quản lý di tích giới thiệu về lịch sử hình thành, 	<p>Các nhóm sẽ chia sẻ buổi trải nghiệm với thành viên còn lại trong lớp. Gợi ý các hình thức sau:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Viết đoạn hoặc bài văn thuyết minh về làng nghề đan lát ở xã Phú Lễ. - Viết đoạn hoặc bài văn thuyết minh về quy trình làm một sản phẩm thủ công mà em đã tìm hiểu. - Làm một đoạn Clip giới thiệu về làng nghề đan lát ở xã Phú Lễ hoặc quy trình tạo ra một sản phẩm đan thủ công. - Viết bài văn thuyết minh về hoạt động trải nghiệm của em tại làng nghề truyền thống. - Viết bài văn thuyết minh về kiến trúc bên trong đình Phú Lễ.

	kiến trúc của đình. - Tham quan bên trong đình. - Trao đổi, phỏng vấn người quản lý khu di tích để thu thập thông tin.	
--	--	--

*** Hoạt động 3 : Tổ chức hoạt động trải nghiệm cho học sinh tại làng nghề đan lát**

Bước 1: Tập trung học sinh tại trường, điểm danh, phân công giáo viên hỗ trợ các nhóm.

Bước 2: Đưa học sinh đến làng nghề theo hướng dẫn của cán bộ phụ trách.

Bước 3: Học sinh tham quan làng nghề, nghe nghệ nhân giới thiệu về lịch sử hình thành làng nghề; các nghệ nhân biểu diễn chuốt nan tre và đan một số sản phẩm thủ công (học sinh nghe và ghi nhận các thông tin).

Bước 4: Học sinh đặt câu hỏi, phỏng vấn các nghệ nhân để thu thập thông tin.

Bước 5: Các nhóm thực hành chuốt nan tre và đan sản phẩm thủ công cơ bản theo quy định.

Bước 6: Sau khi kết thúc hoạt động tại làng nghề, học sinh di chuyển đến khu di tích đình Phú Lễ.

Bước 7: Nghe người quản lý di tích giới thiệu về lịch sử hình thành, kiến trúc của đình; Tham quan bên trong đình; Trao đổi, phỏng vấn người quản lý khu di tích để thu thập thông tin.

Bước 8: Giáo viên mời đại diện các nhóm nêu cảm nghĩ và nhận xét về hoạt động của các nhóm.

Bước 9: Đưa học sinh về điểm xuất phát, điểm danh và cho các em ra về.

*** Hoạt động 4: Kiểm tra các sản phẩm của học sinh sau hoạt động trải nghiệm.**

Mỗi nhóm sẽ viết đoạn văn, bài văn, thuyết minh cho các thành viên còn lại của lớp (dựa trên gợi ý ở phiếu học tập).

3.3. Khả năng áp dụng của giải pháp

Đề tài *Rèn kỹ năng làm văn thuyết minh qua hoạt động tìm hiểu làng nghề truyền thống và di tích lịch sử tại địa phương* có khả năng áp dụng hiệu quả cho quá trình dạy văn thuyết minh, vì ở tỉnh Bến Tre, hầu như mỗi địa phương đều có làng nghề hoặc có di tích lịch sử.

3.4. Hiệu quả, lợi ích thu được hoặc dự kiến có thể thu được do áp dụng giải pháp

- Phát triển một số kỹ năng cơ bản cho người học, trong đó có kỹ năng thu thập thông tin để tạo lập văn bản thuyết minh nhằm đảm bảo tính chính xác, hấp dẫn cho người đọc, người nghe.

- Đáp ứng yêu cầu đổi mới phương pháp dạy học của bộ môn Ngữ văn.

- Giáo viên không còn “độc chiếm diễn đàn”; hoạt động học tập diễn ra sôi nổi, chủ động hơn.

- Sự tương tác hai chiều từ phía người dạy và người học được tạo lập.

- Không đặt nặng vấn đề cung cấp tri thức qua việc ghi chép nhưng vẫn khắc sâu ấn tượng về bài học trong mỗi học sinh.

- Hoạt động dạy và học gắn liền với thực tiễn cuộc sống.

- Nâng cao ý thức tôn trọng, giữ gìn giá trị của làng nghề truyền thống, của di sản văn hóa tại địa phương.

- Tạo hứng thú cho môn học vốn không được nhiều học sinh yêu thích ở thời công nghệ hiện nay.

3.5. Tài liệu kèm theo gồm

Phụ lục: Hoạt động học tập của học sinh

Nghệ nhân biểu diễn chẻ và chuốt nan

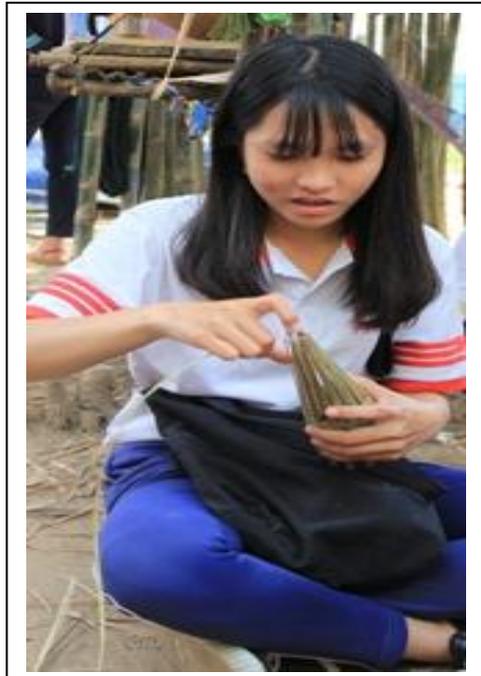

Đan hom bung

Thực hành đan bội

**Thực
hành
đan
hòm
lươn**

Tham quan bên trong đình Phú Lễ

Người quản lý đang giới thiệu lịch sử và kiến trúc đình Phú Lễ

Bến Tre, ngày 19 tháng 3 năm 2017